

ชาวเขาในประเทศไทย

โดย พลเอก ประภาส จารุเสถียร

รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐบาลไทยปรารถนาที่จะส่งเสริมบริการสังคมและประกันความมั่นคงประชาชน เช่นเดียวกับรัฐบาลของประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก สำหรับโครงการต่าง ๆ ทางด้านบริการสังคม นั้น เท่าที่ไต่กระทำการมาแล้วก็จำเป็นต้องเน้นหนักที่เมืองต่าง ๆ และตามที่ราบต่ำ เพราะเป็นที่ซึ่งประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ แต่ก็ยังมีพื้นที่บางแห่งซึ่งมีปัญหาเฉพาะ อันจะต้องมีการ แก้ไขเป็นพิเศษ พื้นที่ดังกล่าวนี้แห่งหนึ่งก็คือแถบภูเขาชายแดนทางภาคเหนือซึ่งติดกับ อาณาจักรลาวและพม่า ดินแดนดังกล่าวเป็นที่อยู่ของชนเผ่าต่าง ๆ ซึ่งมีเชื้อสายต่างไปจาก ชาวไทย จึงเป็นปัญหาใหม่สำหรับรัฐบาลทั้งในด้านการสังคมและในด้านความปลอดภัย ทั้งของชาวเขาเองและของประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

โดยเหตุที่ดินแดนแถบนี้เป็นภูเขา และในภาวะอันเหมาะสมก็อาจใช้ส่วนที่เป็นป่า เป็นที่กำบังอย่างดีสำหรับการแทรกซึมของสายลับต่างชาติ ทั้งอาจจัดเป็นฐานปฏิบัติการ สำหรับหน่วยกองโจรได้ด้วย รัฐบาลจึงเจตนาที่จะมิให้ภาวะเช่นนั้นเกิดขึ้นได้ทางหนึ่งที่จะทำ ก็คือออกลาดตระเวนเดินแดนแถบนี้อย่างเคร่งครัด และอีกทางหนึ่งก็คือโน้มน้าวให้ชนเผ่า ดังกล่าวเป็นมิตรต่อไทยถึงขนาดที่จะไม่ยอมให้ที่พักอาศัยแก่ข้าศึก แต่กลับจะช่วยขับไล่ข้าศึก ไปเสีย รัฐบาลมีความตั้งใจที่จะช่วยชาวเขาทุกวิถีทางเพื่อให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ความ มุ่งหมายของนโยบายดังกล่าวมิใช่เพียงเพื่อความปลอดภัย แต่เราปรารถนาจะให้ประชาชน ในประเทศไทยทุกคนมีวิถีชีวิตที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เราคิดว่าบริการสังคมและความ ปลอดภัยเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก ชีวิตที่สงบสุขของประชาชนจะต้องได้รับความคุ้มครอง จากการถูกทำลาย และยิ่งประชาชนอยู่สุขสบายเพียงใดก็ยิ่งจะมีกำลังใจในการต่อสู้ต้านทาน มากเพียงนั้น

เราอาจกล่าวได้ว่าแผนพัฒนาของเรานั้นสามารถจะก้าวหน้าไปได้จากพื้นฐานอัน
 คึกคัก ทั้งนี้เพราะเหตุว่าชนเผ่าต่างๆเกือบทั้งหมดเหล่านั้นเข้ามาอยู่ในดินแดนแห่งนี้ ได้ก็
 เนื่องด้วยเราเปิดโอกาสให้ดินแดนดังกล่าวเป็นที่ทำมาหากินของพวกเขา หรือเป็นถิ่นที่
 พำนักลี้ภัยจากการยึดครองของต่างชาติ ชนเผ่าต่างๆนี้จะมีความรู้สึกเป็นมิตรต่อชาวไทยก็
 ยิ่งขึ้น ถ้าเราจะมีได้เอาใจใส่ต่อ "ปัญหาเผ่า" ทั้งนี้ก็เพราะว่าเรายังพอจะมีเวลาปล่อยให้
 ชนเผ่าดังกล่าวปรับตัวเองให้เข้ากับประเทศที่เขาเลือกมาอยู่ได้โดยไม่กระทบกระเทือน
 ต่อระบบสังคมและบูรณภาพของเผ่าเหล่านั้น นโยบายที่แล้วๆ มาของรัฐบาลไทยในเรื่องชนเผ่า
 ต่างๆนั้นเป็นไปอย่างอะลุ่มอล่วยที่สุด ชนพวกนี้ส่วนมากเพียงย้ายเข้ามาไม่นานนัก เป็นต้นว่า
 ชนเผ่าแม้วเพียงย้ายเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้เพียงร้อยปีเท่านั้น และส่วนใหญ่อาจเพิ่งเข้ามา
 ในระยะห้าสิบปีที่แล้วมานี้เอง ชาวเขาเหล่านี้ได้รับอนุญาตให้ข้ามเข้ามาในเขตแดนไทยได้
 โดยเสรี และได้เข้าครอบครองแผ่นดินซึ่งตนไม่มีกรรมสิทธิ์ นอกจากนั้น เมื่อได้ทำการ
 เพาะปลูกจนกินใจแล้ว ก็สามารถย้ายไปหาที่อุดมสมบูรณ์แห่งอื่นในถิ่นภูเขานั้นต่อไป
 ชาวเขาเหล่านี้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย แต่มิได้มีข้อผูกมัดใด ๆ อย่างประชาชน
 ชาวไทย เช่น การเสียภาษี หรือการเข้ารับราชการ เป็นต้น

นโยบายดังกล่าวนี้ เป็นที่สออารมณ์ของชาวเขา เพราะชนเหล่านี้เป็นผู้ชอบ
 ความเป็นอิสระ ชอบอยู่กันตามลำพังและแม้ในขณะนี้รัฐบาลก็ต้องชักชวนให้เกิดความสนใจ
 ในการศึกษาและการพัฒนาอื่น ๆ แต่นโยบายที่ปล่อยให้ชาวเขาอยู่กันเองเป็นอิสระนั้นไม่อาจ
 ดำเนินอยู่ได้ตลอดกาล แม้ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการแสดงความเมตตา และเป็นไปตาม
 ความประสงค์ของชาวเขา แต่ก็เป็นการกระทำที่ประชาชนคนไทยส่วนรวมต้องเสียผล-
 ประโยชน์ไปมาก วิธีเพาะปลูกตามแบบของชาวเขาเป็นการทำลายที่ดินในแถบนั้น ซึ่ง
 บางส่วนก็ไม่สามารถจะทำการเกษตรกรรมได้อีกเลย การวางป่ามิใช่แต่จะเป็นการทำลาย
 แหล่งผลิตไม้เท่านั้น แต่ยังเป็นการกระทบกระเทือนต่อต้นน้ำลำธาร ซึ่งจะได้ส่งน้ำเข้าไปสู่
 พื้นที่ราบใหญ่ซึ่งใช้ปลูกข้าวอันเป็นหัวใจของเศรษฐกิจของชาติ นอกจากนั้นชาวเขาเผ่า
 ใหญ่ๆยังมีรายได้จากการปลูกฝิ่นซึ่งรัฐบาลต้องการจะระงับเสียเพื่อสวัสดิภาพของชาวไทยเอง
 และของประชาชนทั่วโลกอีกด้วย

เหตุผลประการที่สามที่รัฐบาล เปลี่ยน นโยบายเกี่ยวกับชาวเขาจากวิธีการที่ค่อนข้างจะปล่อยปละละเลยมาเป็นการเร่งพัฒนานั้น ทำให้เราต้องทวนมาพูดถึงประเด็นความปลอดภัยอีกครั้งหนึ่ง คอมมิวนิสต์ต่างชาติได้พยายามจะชักจูงให้ชาวเขาเกิดความไม่พอใจขึ้น เพื่อเป็นการก่อความสงบขึ้นในประเทศ พวกคอมมิวนิสต์ได้ใช้การโฆษณาชวนเชื่อทางวิทยุกระจายเสียงและการส่งสายเข้ามาชี้แจงว่า การที่รัฐบาลได้ปล่อยให้ชาวเขาอยู่กันอย่างอิสระนั้นเป็นการตั้งใจละเลย ทั้งนี้ เพื่อให้ชาวเขา รู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้ง และได้ให้สัญญาต่าง ๆ แก่ชาวเขาซึ่งล้วนแต่ไม่มีทางจะเป็นไปได้ทั้งนั้น ชาวเขาได้รับคำชักชวนให้รวมพรรคพวกกับชนเผ่าอื่น ๆ ภายในแคว้นคอมมิวนิสต์ และเลิกสวมหมวกที่ต่อประเทศไทย

หากสภาพการณ์ไม่ดีพออย่างที่เป็นอย่างนี้แล้ว การโฆษณาชวนเชื่อดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อประเทศได้ ชาวเขาทุก ๆ เผ่าทางเหนือของประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวัฒนธรรม ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางจีนตอนใต้ เวียดนาม ลาว หรือพม่า ในประเทศไทยมีชาวเขาอยู่ประมาณสองแสนเจ็ดหมื่นห้าพันคน แต่ชาวกะเหรี่ยงในพม่ายังมีจำนวนมากกว่านี้อีก ชนเผ่าอื่น ๆ ที่มาจากพม่า และยังมีอยู่ในพม่า ก็คือ พวกก้อ ซึ่งในประเทศไทยมีอยู่ประมาณสองหมื่นแปดพันคน ลีซอ ซึ่งมีประมาณหมื่นเก้าพันคน และ ลื้อ ประมาณหนึ่งหมื่นเจ็ดพันคน ชาวเขาในประเทศไทยซึ่งมีจำนวนมากเป็นที่สองรองจากกะเหรี่ยงคือ แม้ว ซึ่งมีอยู่ประมาณห้าหมื่นคน ชาวเขาเผ่าแม้วซึ่งมีวัฒนธรรมแยกออกไปหลายแขนง มีอยู่ในลาวและเวียดนาม กับมีอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีนประมาณสี่ล้านคน ชาวเขาเผ่าสำคัญสุดท้ายคือพวกเย้า ซึ่งมีในประเทศไทยประมาณหนึ่งหมื่นสองพันคน และยังมีอยู่มากขึ้นไปอีกในประเทศลาว เวียดนามและจีน นอกจากนี้ยังมีชาวเขาเผ่าอื่น ๆ อีกบ้าง ซึ่งรวมกันแล้วเป็นจำนวนถึงกล่าวข้างต้น

ชาวเขาที่มีความสำคัญทางการเมืองที่สุดในขณะนี้คือ พวกแม้วซึ่งอยู่ในชายแดนแถบภูเขาที่ห่างไกล และเป็นพวกที่ชอบย้ายที่อยู่มากที่สุดในจำนวน พวกชาวเขาทั้งหลาย พวกแม้วปลุกฝันเป็นอาชีพนานาชาติมากกว่าพวกอื่น ทั้งนี้ จึงเป็นพวกที่จะได้รับความกระทบกระเทือนมากที่สุดจากการจัดรูปเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์กล่าวร้ายป้ายสีได้อย่างดี การที่มีพวกแม้วอยู่เป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ตามชายแดน

ประเทศจีนคอมมิวนิสต์นั้นอาจทำให้ดูเหมือนว่าเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่พวกคอมมิวนิสต์ในการโฆษณาชวนเชื่อทางวิทยุกระจายเสียง หรือการแทรกซึมของสายชาวแม่ั่ว จุดประสงค์ในการนี้ ก็คือ จะเกลี้ยกล่อมให้ชาวเขาเผ่าแม่ั่วเชื่อว่าสภาพความเป็นอยู่ของพวกเขาแม่ั่วในจีนดีกว่า และเพื่อให้พวกเขาใจออกห่างจากประเทศไทย

เป็นการแน่นอนที่จีนคอมมิวนิสต์จะต้องพยายามเช่นนั้น แต่สถานการณ์มิได้อำนวยความสะดวกให้ได้อย่างที่ปรากฏนัก ชาวแม่ั่วในประเทศไทยและชาวแม่ั่วในจีนนั้นเป็นพวกเดียวกันก็เพียงแต่ในเรื่องภาษาและวัฒนธรรมทั่ว ๆ ไปเท่านั้น หากได้มีความผูกพันกันเป็นหมู่เหล่าไม่ ทั้งยังไม่มีโครงสร้างทางสังคมหรือทางการเมือง ซึ่งผูกพันเผ่าแม่ั่วในประเทศไทยกับเผ่าแม่ั่วในประเทศพรมแดนอื่น ๆ ยิ่งกว่านั้นพวกแม่ั่วเองก็ได้ทำสงครามกับจีนอยู่เสมอมา เป็นเวลาดังสามพันปี และขณะนี้เองเผ่าแม่ั่วบางกลุ่มก็กำลังสู้รบกับพวกคอมมิวนิสต์อยู่ในประเทศลาวและเวียดนาม หากชนเผ่าแม่ั่วจะมีความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองบ้าง พวกแม่ั่วที่อยู่ในประเทศไทยก็ควรจะรู้สึกว่าเป็นพวกที่โชคก็มากที่สุดทีเดียว

โดยที่สถานการณ์ในดินแดนชาวเขาเป็นไปด้วยดีเช่นนี้ รัฐบาลไทยจึงไม่จำเป็นที่จะต้องคิดตอบโต้นโยบายโฆษณาชวนเชื่อของคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด หากคอมมิวนิสต์หวังจะทำกรรยุ้งพวกชาวเขาแล้ว ก็จะต้องประสบความล้มเหลว เพราะอย่างดีที่สุดพวกชาวเขาก็จะเพียงตั้งตนเป็นกลางเท่านั้น พวกคอมมิวนิสต์ควรจะกลัวว่าชาวเขาจะเป็นปฏิปักษ์ต่อตนมากกว่า เป็นความจริงที่รัฐบาลไทยจะต้องต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่ออย่างผิด ๆ เช่นนั้น แต่รัฐบาลก็มีนโยบายที่มั่นคงกว่านั้นอีก คือพยายามจะสร้างชาวเขาให้เป็นพลเมืองที่ซื่อตรงต่อประเทศไทย พอใจในสภาพความเป็นอยู่และอนาคตที่ก้าวหน้า เพื่อจะได้ช่วยเป็นรั้วที่เข้มแข็งมิให้ข้าศึกรุกล้ำเข้ามาได้ ทางทางได้ลงมือใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาไปแล้ว และปัจจุบันนี้กำลังเร่งรัดให้มีการปรับปรุงเป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้นด้วย

รัฐบาลมีนโยบายที่จะปรับปรุงสวัสดิภาพของชาวเขา แต่ในขณะเดียวกันก็จะเคารพบุรณภาพของเผ่าค้ำย รัฐบาลไม่มีนโยบายจะบังคับให้ชาวเขาเลิกวิถีชีวิตแบบเก่าของเขาและกลายมาเป็นเหมือนคนไทยทุกอย่าง ชาวเขามีสิทธิ์ที่จะนับถือศาสนาเดิมของตนและยังจะถือขนบธรรมเนียมประเพณีของตนไต่ถามความปรารถนา การที่ชาวเขายังรักษาขนบ

ธรรมเนียมนั้นจะช่วยให้เพิ่มพูนวัฒนธรรมต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในประเทศไทยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รัฐบาลไม่เคยมีเจตนาจะล้มเลิกการเป็นอยู่กลุ่มของชาวเขา หรือไปรบกวนที่พักอาศัยของชาวเขา หน้าที่ทางการเมืองอย่างหนึ่งที่ชาวเขาจะต้องปฏิบัติก็คือความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และตั้งอยู่ในกฎหมายของประเทศ เพื่อเป็นการตอบแทน รัฐบาลก็จะพยายามทุกวิถีทางในอันที่จะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพวกชาวเขา รัฐบาลมีนโยบายอยู่ร่วมกันมากกว่าที่จะกลืนชาติ แต่ก็ไม่มีข้อขัดข้องอันใดในกรณีที่ชาวเขามีความประสงค์จะเป็นคนไทยอย่างบริบูรณ์

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขามีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่หลายประการด้วยกัน ปัญหาบางประการเกิดจากลักษณะภูมิประเทศ ท้องถิ่นอันเป็นที่อยู่ของชาวเขานั้นกว้างใหญ่ไพศาล และการติดต่อก็ยากลำบาก นอกจากนี้ พื้นที่สำหรับใช้ในการเกษตรกรรมหรือเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ก็ยังมีได้มีการสำรวจอย่างละเอียด และก็ยังต้องจำกัดลงไปตามสภาพของดินและภูมิประเทศ ปัญหาอีกอย่างหนึ่งในการพัฒนาเป็นปัญหาทางจิตวิทยา พวกคอมมิวนิสต์ไม่เคยรือที่จะใช้กำลังซึ่งบางครั้งก็ต้องฆ่าฟันอย่างมากมายเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตามที่ตนต้องการ ส่วนวิธีการของเรานั้นเป็นการค่อยๆ ชักชวน แต่การที่จะเกลี้ยกล่อมให้ชาวเขาเลิกใช้วิธีการแบบเก่าอันก่อให้เกิดผลเสียแก่ส่วนรวม และหันมาใช้วิธีการใหม่ๆ ทางการเกษตรและการอนามัยนั้น ย่อมจะต้องกินเวลานานมาก

รัฐบาลใช้วิธีการอบรมสั่งสอนและทำตัวอย่างให้เป็นแบบฉบับแก่ชาวเขา หลายปีมาแล้วที่ตำรวจชายแดนได้ปฏิบัติงานพัฒนาในเขตที่อยู่ห่างไกลออกไปมาก ๆ และยังสามารถจัดตั้งโรงเรียนสำหรับสอนเด็กชาวเขาค่าย ตั้งแต่ปี 2503 เป็นต้นมา กรมประชาสงเคราะห์ได้จัดตั้งโครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา 4 แห่ง และศูนย์พัฒนาและบริการสังคม 2 แห่ง ในแถบที่มีชาวเขาอยู่กันอย่างหนาแน่นที่สุด

แผนปฏิบัติงานของโครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขามีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อชักชวนชาวเขาที่อยู่แยกย้ายกระจัดกระจายกันให้เข้ามารวมกันอยู่ในเขตนิกมและตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นที่

2. เพื่อส่งเสริมปรับปรุงการเลี้ยงปลุกสัตว์และการปลูกพืชยืนต้น อุตสาหกรรมในครัวเรือน การจัดบริการตลาดสำหรับชาวเขา และส่งเสริมสุขภาพและการศึกษาให้แก่ชาวเขาซึ่งย้ายมาอยู่ในเขตนิคม

โครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาได้ยังผลให้สภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาในเขตใกล้เคียงดีขึ้น ได้คัดถนนผ่านไปเข้าในนิคมทำให้ชาวเขาไปตลาดสะดวกขึ้น ที่นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยเชียงคาวนั้น ชาวลื้อได้ทำการปลูกใบชามาเป็นเวลา 4 ปีแล้ว วิธีการเช่นนี้จะช่วยให้ชาวเขาได้ปลูกพืช ซึ่งจะนำรายได้เป็นเงินสดจากการเก็บเกี่ยวพืชซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ที่นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาที่เชียงรายชาวเขาเผ่าเย้าและก้อได้รับคำแนะนำให้ปลูกข้าวสาลีในระยะที่มีได้ปลูกข้าวและได้รับคำยืนยันว่าจะหาตลาดให้ด้วยพัฒนาการเช่นเดียวกันนี้ก็ได้จัดให้มีขึ้นในนิคมอื่นอีก ๒ แห่ง

แม้ว่าโครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาจะได้เจริญก้าวหน้าไปมากแล้วก็ตาม แต่ความสำเร็จที่ได้รับก็ยังน้อยกว่าที่ได้หวังไว้ ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าชาวเขาเองไม่ค่อยจะยอมละทิ้งดินที่อยู่เดิม ซึ่งเคยอยู่อย่างอิสระและย้ายเข้าไปอยู่ในนิคมง่าย ๆ ด้วยเหตุนี้เองแม้ว่าขณะนี้จะมีการดำเนินโครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา และมีการพัฒนาต่อไปอีกก็ตามแต่ รัฐบาลได้หันมาเน้นทางศูนย์พัฒนาและบริการสังคมมากขึ้น โดยใช้ศูนย์ฯ เป็นฐานปฏิบัติการของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ซึ่งออกไปปฏิบัติการในภูมิภาคประเทศแถบนั้น ศูนย์ฯ ดังกล่าวยังจัดให้มีไร่พืชทดลองและทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์อีกด้วย ศูนย์พัฒนาและบริการสังคมแต่ละแห่งมีหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่เป็นจำนวนมากออกปฏิบัติงาน ประกอบด้วยนักสังคมสงเคราะห์และผู้เชี่ยวชาญทางสาธารณสุขและการเกษตร เจ้าหน้าที่เหล่านี้ต้องใช้เวลาเป็นสัปดาห์ หรือบางครั้งก็เป็นแรมเดือนอยู่ในหมู่บ้านเพื่อช่วยชักจูงให้ชาวบ้านปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และปรับปรุงวิธีการเกษตรให้ดีขึ้นด้วย ขณะนี้กำลังจัดทำวางแผนที่จะขยายงานค้ำนนี้

ตามสถานีบนเขาทุกแห่งก็ได้จัดให้มีหน่วยพยาบาลและโรงเรียนสำหรับเด็กชาวเขาขึ้นแล้ว ทางกระทรวงศึกษาธิการก็หวังว่าในไม่ช้าจะสามารถเริ่มโครงการโรงเรียนชาวเขาอย่างกว้างขวาง และได้มีการประชุมปรึกษาหารือกับตำรวจชายแดนผู้มีประสบการณ์ใน

เรื่องนี้และกับกรมประชาสงเคราะห์ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน และวิธีการ จัดตั้งโรงเรียนกึ่งกลาง อุปสรรคก็มีอยู่บ้าง คือ ขาดครูผู้ชำนาญซึ่งเต็มใจจะไปสอนในแถบ บ้าเขาเป็นเวลานานๆ และขาดผู้รู้ภาษาชาวเขา

พวกชาวเขาเองจะได้รับการฝึกอบรมให้เป็นครูสอนโรงเรียนชาวเขา เมื่อการ ศึกษาของพวกเขาดีพอที่จะใช้การได้ เป็นที่หวังไว้ว่าในงานด้านพัฒนาแล้ว พวกชาวเขา เองควรได้มีส่วนร่วมด้วยยิ่งๆ ขึ้นไป มิใช่เป็นแต่ผู้รับความช่วยเหลือเท่านั้น หากแต่เป็นผู้ บริหารงานที่เข้มแข็งของโครงการด้วย รัฐบาลปรารถนาจะให้ชาวเขามีอิสระในการ ปกครองตนเองให้มากที่สุด และปัจจุบันนี้ก็เร่งรัดพัฒนาให้มีหัวหน้าชาวเขาที่สามารถ หมู่บ้านชาวเขาทุกแห่งมีหัวหน้าอยู่แล้วโดยลูกบ้านเป็นผู้เลือกขึ้นมาและรัฐบาลเป็นผู้รับรอง เป็นทางการอีกทีหนึ่ง ในบางกรณีหัวหน้าชาวเขากึ่งกลางก็ได้รับตำแหน่ง เงินเดือนและ สิทธิต่างๆ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านไทยอื่น ๆ ตามระบบบริหารของประเทศมีอยู่ แห่งหนึ่งที่หัวหน้าเผ่าเข้าได้เป็นถึง "กำนัน" หรือเป็นผู้นำของตำบล มีอำนาจปกครอง หมู่บ้านของชนเผ่าเขาเองและเผ่าอื่นๆ อีกด้วย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาให้เกิดผู้นำ ดำรง ชายแดนได้จัดให้มีการอบรมพวกหัวหน้าเผ่าและผู้ที่ได้รับคัดเลือกมาจากหมู่บ้านไกล ๆ ขึ้น ที่สถานีของตนเสมอๆ นอกจากนี้ กรมประชาสงเคราะห์ยังได้จัดอบรมชาวท้องถิ่นให้ สามารถดำเนินงานซึ่งทางกรมฯ ได้เริ่มไว้ให้ต่อไป

ประสบการณ์เท่าที่เป็นมาจากโครงการพัฒนาต่างๆ นั้นแสดงให้เห็นว่าจำเป็น อย่างยิ่งที่ทางการจะต้องพยายามเข้าใจวัฒนธรรมและภาษาของชาวเขาให้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น ยังจะต้องรู้ถึงภาวะการเกษตรบนเขาในปัจจุบัน คือ ต้องรู้ทั้งสภาพของดินและ อากาศซึ่งมีอิทธิพลต่อพืชไร่ ก็จะต้องรู้ถึงวิธีการกิจกรรมของชาวเขาสอดจนขนาดพื้นที่ ซึ่งเขาใช้อยู่ด้วย หากจะส่งเสริมการพัฒนาให้ได้ผลจริงๆ แล้ว จะต้องนำข้อสาระกึ่งกลาง มาศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ มิใช่ใช้แต่การเดาหรือการสังเกตอย่างผิวเผินเท่านั้น ตาม ปกติแล้วจะพบว่าชาวเขาเป็นเกษตรกรที่สามารถตามแบบอย่างของชาวเขาและในการปลูก พืชเฉพาะของเขา แม้ว่าวิธีการที่ใช้ อาจจะเป็นการทำลายคุณภาพของดินในระยะยาวก็ตาม หากจะให้ผู้ฝึกสอนทางเกษตรกรรมจากราบได้ความไว้วางใจและความร่วมมือจากชาวเขา แล้ว เขานั้นจะต้องเข้าใจและรู้เรื่องของท้องถิ่นเสียก่อนแล้วค่อยๆ ใช้ความรู้ที่เป็นราก-

ฐานในการปฏิบัติต่อไป แทนที่จะพยายามเปลี่ยนพืชหรือวิธีปลูกอย่างกระทันหัน ซึ่งอาจจะไม่ถูกต้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นก็ได้

เพื่อให้ได้เข้าใจถึงวัฒนธรรม ภาษา และเศรษฐกิจของชาวเขา รัฐบาลได้จัดตั้ง ศูนย์วิจัยชาวเขาขึ้นที่เชียงใหม่ ศูนย์ฯ นี้จะเริ่มดำเนินงานด้วยการสำรวจขั้นมูลฐานทาง เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาเผ่าใหญ่ทั้ง 6 เผ่า รวมทั้งจัดทำพจนานุกรมและไวยากรณ์ ภาษาชาวเขา นอกจากนี้ จะได้ทำการวิจัยในปัญหาเฉพาะที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับโครงการพัฒนา และจะได้ประเมินผลของโครงการซึ่งกำลังดำเนินอยู่แล้วในขณะนี้

งานสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งศูนย์ฯ จะจัดทำขึ้นนั้นจะต้องใช้เวลา ประมาณ 18 เดือน หรือ 2 ปี จึงจะสำเร็จ ทั้งนี้ เพราะผู้สอบถามเองจะต้องเรียนภาษา ชาวเขาเสียก่อนแล้วก็จะต้องไปสังเกตพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาด้วย ตนเอง พร้อมทั้งศึกษาคุณสมบัติที่ทำให้ตลอดปีที่ทำการเกษตร เป็นที่ตั้งใจไว้ว่าเจ้าหน้าที่ ถาวรของศูนย์ฯ จะใช้คนไทยล้วน แต่เนื่องจากจำนวนคนไทยที่เรียนมาทางนี้มีน้อย (เพราะ วิชามานุษยวิทยายังเป็นวิชาใหม่อยู่ในมหาวิทยาลัยของเรา) ดังนั้น การศึกษาขั้นต้นนี้ บางเรื่องคงจะจัดทำร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศก่อน ในขณะเดียวกันที่ทำการศึกษา วิจัยนี้ทางศูนย์ฯ ก็จะมีผู้ฝึกอบรมนักวิจัยผู้ช่วยเพื่อจะได้ทำการวิจัยด้วยตนเองต่อไป

โครงการพัฒนาจะดำเนินไปโดยไม่รอกจนกว่าการศึกษาวิจัยจะสิ้นสุด ส่วนผลการ วิจัยเมื่อสำเร็จเรียบร้อยแล้วก็จะได้นำมาใช้ให้เป็น ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการต่อไป นอกจากนี้ยังจะได้ใช้ผลงานวิจัยซึ่งผลิตออกมาอยู่เรื่อยๆ ในขณะที่ยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ด้วย ศูนย์ฯ นี้จะศึกษาวิจัยหนักไปในทางเกษตรกรรม และหวังว่าจะได้บริการของผู้ เชี่ยวชาญทางพัฒนาทุ่งเลี้ยงสัตว์ภายใต้แผนการโคลัมโบคนหนึ่งหรือหลายคนมาช่วยกันคว่ำ หาวิธีใช้ทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ไพศาลให้เป็นประโยชน์ ซึ่งเนื้อที่ว่างดังกล่าวนี้เกิดจากวิธี ทำไร่แบบเร่ร่อนของชาวเขานั่นก่อให้เกิดผลเสียหายเป็นอย่างมาก

นอกจากงานวิจัยดังกล่าวแล้ว ศูนย์วิจัยที่เชียงใหม่ยังจะจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์ วัฒนธรรมชาวเขาขึ้นอีกด้วย ปัจจุบันนี้ศูนย์ฯ มีห้องสมุดซึ่งมีเอกสารเรื่องชาวเขาของอาเซีย อากเนย์และหนังสืออื่น ๆ ในแขนงวิชามานุษยวิทยาและการเกษตรเมืองร้อน ศูนย์ฯ ได้รับ

ความช่วยเหลือจากรัฐบาลต่าง ๆ ของประเทศใน สปอ. เป็นที่หวังกันว่าในอนาคตศูนย์ ฯ จะเป็นสถาบันที่ก่อประโยชน์ให้ทั้งประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ในเอเชียอาคเนย์ที่ต้องเผชิญกับปัญหาเช่นเดียวกันนี้

รัฐบาลมีความประสงค์จะจัดตั้งสถานีวิจัยที่มีกำลังส่งสูงเสนาธิการทั้งภาษาไทยและภาษาชาวเขา เพื่อต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อของคอมมิวนิสต์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและเพื่อเป็นเครื่องผ่อนอารมณ์ด้วย ขณะนี้ก็ได้ใช้สถานีวิจัยที่มีอยู่แล้วส่งรายการดังกล่าว แต่การรับวิทยุลำบากมาก เนื่องจากเป็นท่าเลกเขาจึงจำเป็นต้องจัดตั้งสถานีเป็นพิเศษ วิทยุบั๊กกิ่งซึ่งส่งคลื่นผ่านสถานีถ่ายทอดทางเงินใต้และสถานีวิจัยของคอมมิวนิสต์ลาวได้พยายามจะทำลายบรรยากาศแห่งการพัฒนาด้วย การให้ข่าวผิดๆ และบิดเบือนนโยบายของรัฐบาลให้ผิดไปจากความจริง รัฐบาลจำเป็นต้องอธิบายให้ชาวเขาเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งว่าความจริงเป็นเช่นไร และจะต้องใช้วิทยุซึ่งสามารถส่งข่าวสารไปยังที่ไกลให้เป็นประโยชน์ในการกระตุ้นชาวเขาให้พัฒนาตนเอง และให้ชนเหล่านั้นรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชาติไทยด้วย

แม้ว่างานพัฒนาชาวเขาจะได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว และงานจะกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วก็ตาม แต่ปัญหาบางอย่างก็ลำบากยิ่งที่จะแก้ไข ประชาชนมักจะไม่เข้าใจความยากลำบากของปัญหานี้ และอาจประมาณผลงานของรัฐบาลต่ำไปจากความจริงทั้งยังอาจเข้าใจความประสงค์ของรัฐบาลผิดเพี้ยนไปด้วย ก่อนที่จะจบบทความเรื่องนี้ ข้าพเจ้าจึงใคร่พุดถึงปัญหาดังกล่าวสักข้อสองข้อพอเป็นอุทาหรณ์ โดยจะขอพุดถึงปัญหาเรื่องการปลูกฝิ่นก่อน

ฝิ่นนั้นเป็นพืชดั้งเดิม ซึ่งนำรายได้มาสู่ชนชาวเขาเผ่าใหญ่ ๆ มาเป็นเวลาหลายชั่วคนแล้ว ปริมาณปลูกที่แน่นอนในดินแดนที่อยู่ของชาวเขาในประเทศไทยนั้นยากที่จะประมาณได้อย่างถูกต้อง เพราะดินแดนดังกล่าวเป็นเพียงส่วนล่างสุดของพื้นที่ปลูกฝิ่นอันกว้างใหญ่ไพศาล และฝิ่นจำนวนมากที่เห็นอยู่ในประเทศไทยเป็นฝิ่นที่นำข้ามแดนเข้ามา รัฐบาลไทยกระหน่ำก็ถึงอันตรายของฝิ่น และตั้งปณิธานที่จะเลิกการปลูกและการค้าฝิ่น ปัญหาอยู่ที่ว่าจะยุติการเพาะปลูกได้เร็วเพียงใดและจะใช้วิธีใดจึงจะได้ผลดีที่สุด

ในสายตาของผู้ที่อยู่ในวงนอกนั้น คำตอบง่าย ๆ ก็คือการทำลายไร่ฝิ่นของชาวเขาเสีย ในบางกรณีรัฐบาลก็ได้กระทำการเช่นนี้ ว่าเพื่อแสดงให้ชาวเขาเห็นว่ารัฐบาลไม่เห็นชอบกับการปลูกพืชดังกล่าว แต่ถ้าจะให้ทำลายไร่ฝิ่นทั้งหมดแล้วก็จะเป็นการหักท้าวและหารุณเกินไปได้ トラบไตที่การปลูกฝิ่นยังสามารถนำรายได้มาให้ผู้ปลูก トラบไตนั้นมนุษย์ก็คอยหาที่ปลูกอยู่เรื่อยไป ผู้อ่านที่เป็นชาวอเมริกันคงจะจำได้ว่าในยุคที่อเมริกาห้ามเหล้านั้นก็รู้สึกกันว่าเป็นของง่ายที่จะห้ามการบริโภคของมีเมาด้วยการทำลายโรงต้มกลั่นเสีย แต่เพราะประชาชนอเมริกันยังมีความต้องการเหล้าอยู่มาก จึงทำให้เกิดมีโรงต้มเหล้าเถื่อนขึ้นราวกับดอกเห็ดและเกิดขึ้นเร็วกว่าโรงเหล้าที่ถูกทำลายไปเสียอีก เมื่อสหรัฐอเมริกาซึ่งประกอบด้วยเมืองใหญ่ ๆ ยังไม่สามารถขจัดปัญหาการผลิตเหล้าในตอนนั้นได้แล้ว ปัญหาการปลูกฝิ่นในอาเซียอาคเนย์อันเป็นภาคพื้นที่มีภูเขามากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก ก็จะยากลำบากมากกว่าเพียงใด ผู้ผลิตที่แท้จริงในการค้าฝิ่นของไทยก็คือผู้บริโภคนในลอนดอน ซิดนีย์ นิวยอร์ก และที่ยังมีเหลืออยู่บ้างในประเทศไทย บุคคลเหล่านี้แหละที่ทำให้ฝิ่นมีราคา หากราคาฝิ่นตกต่ำลงจนกระทั่งทำให้การปลูกไม่มีกำไรแล้ว ชาวเขาก็จะต้องเลิกปลูกไปเอง รัฐบาลไทยที่กำลังพยายามทำให้ฝิ่นขายไม่ออกด้วยการปราบปรามการค้าฝิ่นอย่างเด็ดขาด

ถึงแม้ว่าจะสามารถทำลายฝิ่นที่ปลูกทั้งหมดเสียได้ แต่การกระทำเช่นนั้นก็จะ เป็นนโยบายที่ร้ายกาจเกินไปสำหรับชาวเขา ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่นเผ่าแม้ว ไค้เคยหาเลี้ยงชีพด้วยการปลูกฝิ่นในสมัยที่ยังไม่มีการห้าม เงินที่ได้จากการขายฝิ่นก็ได้นำไปใช้ซื้ออาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องเงิน ซึ่งใช้เป็นเครื่องแลกเปลี่ยนในการแต่งงาน และสิ่งของอื่น ๆ อันจำเป็นในกิจกรรมทางสังคมและศาสนา ชาวเขาเหล่านี้จะต้องได้พืชผลอย่างอื่นมาปลูกแทนฝิ่น มิฉะนั้นบางพวกก็จะต้องอดตาย

งานวิจัยและพัฒนาของรัฐบาลมุ่งไปในการหาพืชสำหรับใช้ปลูกแทนฝิ่นให้ชาวเขา งานนี้มีใช้เป็นเรื่องง่ายเพราะพืชอื่นที่จะนำรายได้มาให้ซึ่งจะสามารถปลูกบนเขาได้นั้น ส่วนมากกินเนื้อที่มากกว่าฝิ่น และจะต้องมีการคมนาคมที่ดีกว่าที่เป็นอยู่เพื่อนำสินค้าไปสู่ตลาด หรือมีฉะนั้นก็จะต้องมีที่แปรสภาพพืชผลเหล่านั้นบนเขา อย่างไรก็ตามงานนี้ก็

ดำเนินก้าวหน้าไปแล้วเมื่อพบพืชซึ่งจะปลูกแทนผืนได้ รัฐบาลก็เร่งให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นทันที นโยบายเรื่องฝิ่นของรัฐบาลเป็นนโยบายสองง่าม คือให้ชาวเขาขยายการปลูกพืชอื่น และในขณะเดียวกันก็พยายามลดราคาค่าฝิ่นลงด้วยการห้ามค้าขาย

ปัญหาที่ยากลำบากประการอื่นก็คือการให้สิทธิในการครอบครองที่ดิน รัฐบาลมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนทั้งหลายที่พำนักอย่างถาวรอยู่ในเขตแดนไทยมีสิทธิเป็นพลเมืองไทย แต่การเป็นพลเมืองย่อมต้องมีภาระหน้าที่พร้อมกันไปกับการมีสิทธินี้ด้วย โดยเฉพาะหน้าที่เสียภาษีและรับราชการทหารชาวเขาบางคนซึ่งยังมี ได้มีสัญชาติเป็นไทย มีรายได้พอจะเสียภาษีแต่ก็หาปรารถนาจะเสียไม่ รัฐบาลก็ยังไม่มียุทธศาสตร์จะบังคับชาวเขาให้เสียภาษีในระยะการพัฒนาขั้นนี้

กล่าวตามความจริงแล้วนโยบายชาวเขาของรัฐบาลยังหย่อนอยู่มาก การผ่อนปรนนี้จะเห็นได้ชัดแจ่มที่สุดจากเรื่องกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดิน ที่ดินซึ่งชาวเขาครอบครองอยู่นั้นส่วนมากเป็นของแผ่นดิน ชาวเขาได้รับอนุญาตให้ย้ายไปมาได้ตามความประสงค์ แม้ว่าการกระทำเช่นนั้นจะทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรของชาติก็ตาม หากชาวเขาจะได้รับสิทธิในการเป็นเจ้าของที่ดินแล้วก็ต้องเป็นที่ประจำแห่งใดแห่งหนึ่ง การมีชีวิตเร่ร่อนตามแบบชาวเขาหลายเผ่าและวิธีปลูกพืชแบบย้ายที่อยู่เสมอนั้น ย่อมไม่เหมาะกับการตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ ที่ประจำที่กำหนดให้ ทราบโตที่ชาวเขายังไม่เปลี่ยนวิถีชีวิตและวิธีการเพาะปลูกแบบเร่ร่อนของชาวเขา ทราบนั้นการให้สิทธิในการเป็นเจ้าของที่ดินพร้อมทั้งการห้ามมิให้ไปแอบใช้ที่ดินอื่นๆก็จะทำให้ชาวเขารู้สึกว่าเป็นเรื่องเข้มนวดเกินไป

ชาวเขาในประเทศไทยนั้นแทนที่จะถูกคัดรอนสิทธิกลับเป็นผู้มีอภิสิทธิ์ เพราะได้รับความคุ้มครองของรัฐโดยมีต้องเสียภาษีหรือให้บริการแก่รัฐ นอกจากนี้ยังได้ ใช้ที่ดินของรัฐโดยมีต้องกล่าวหาว่าเป็นผู้บุกรุก จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจเลยที่ชาวเขารู้สึกเป็นมิตรต่อไทย

รัฐบาลกำลังใช้ความเป็นมิตรดังกล่าวเป็นทุนสำหรับดำเนินงานต่อไป และปรารถนาจะให้ชาวเขาได้สมาคมกับชาวไทยอื่นๆอย่างเต็มที่ การที่รัฐบาลต้องยกเลิกนโยบายเดิมที่ปล่อยให้ชาวเขาอยู่กันอย่างอิสระ ก็เพราะรัฐบาลจำต้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ

มิให้ถูกทำลายไป ในการเตรียมให้ชาวเขาได้เป็นพลเมืองไทยโดยสมบูรณ์ และให้มีสิทธิ์ในที่ดินนั้นก็ ได้เร่งรัดการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาอยู่ด้วยการจริงจัง มิใช่ด้วยการบังคับ โครงการซึ่งได้อธิบายไว้ข้างต้นเป็นเพียงการเริ่มแรกการตอบสนองของชาวเขานั้นเป็นที่น่าชื่นชมยิ่ง แต่กระนั้นก็ดีสติปัญญา ความอะลุ่มอล่วยและความเข้าใจในปัญหาเฉพาะของชาวเขาก็คงยังเป็นสิ่งที่จำเป็นอยู่ และรัฐบาลจะระลึกถึงตัวประกอบทั้ง ๓ นั้น ในการดำเนินนโยบายต่อไป ในอนาคตชาวเขาจะได้รับการปฏิบัติอย่างเห็นอกเห็นใจเช่นในอดีต ซึ่งเราก็หวังจะได้รับการตอบแทนด้วยความจงรักภักดี ซ้ำศึกซึ่งประสงค์จะหาที่พำนักในเขตชาวเขาอาจจะพบรังแตนเขาก็คงได้.
